

Ят. Георгиевъ.

Изъ царството на растенията.

V.

За какво още служатъ листата на растенията.

(По Лункевичъ и др.).

Знаемъ вече, че листата на растенията служатъ да изпаряватъ излишната вода. Но доказано е, че тѣ иматъ и други служби. Презъ ципицата на листата минава една „невидима“ храна, която се съдържа въ въздуха и която растенията жадно поглъщатъ. Каква може да бжде тази „невидима“ храна въ въздуха, когато ние не виждаме и самия въздухъ? — Всѣки отъ насъ знае, че желѣзото, камъкътъ сж твърди тѣла, че водата и спиртътъ сж течни. Въздухътъ нито е твърдъ, нито е течень. Той е, както казватъ ученитѣ, „газъ“. Въздухътъ, по-точно казано, не е само единъ газъ, а смѣсь отъ нѣколко газа. Една пета частъ отъ въздуха се състои отъ единъ газъ, който е много важенъ за живота на животнитѣ и растенията. Този газъ наричатъ **кислородъ**. При дишането заедно съ въздуха влиза въ дробоветѣ и този газъ. Ако кислородътъ се извади отъ въздуха, то въ такъвъ безкислородень въздухъ не може да живѣе нито човѣкъ, нито кое да е животно. За да се увѣрятъ въ това хората, правили сж различни опити. — Поставятъ подъ стъкленъ бурканъ едно врабче. Следъ известно време врабчето започва сѣ по-мжно и по-мжно да диша, докато на-последъ се задуши и умре. Защо умира врабчето? Защото вече всичкиятъ кислородъ отъ въздуха подъ буркана е отишълъ презъ бѣлия дробъ въ кръвта на врабчето. Вмѣсто поетия кислородъ врабчето издиша другъ газъ, който се нарича **вжглородень двуокисъ**. Всички животни, когато дишатъ, поематъ кислородъ, а издишатъ вжглородень двуокисъ.

Ако нѣмаше кислородъ въ въздуха, не бихме могли да запалимъ нито лампа, нито свѣщъ и вечеръ бихме стояли на тъмно. Презъ зимата пѣкъ бихме мръзнали, защото не бихме могли да запалимъ дърва въ печката. Като се попрѣчи на въздуха да влиза въ запалената печка, тя изгасва. Като се похлупи запалената свѣщъ, следъ малко време и тя изгасва. Въ въздуха има вжглородень двуокисъ въ много по-малко количество отъ кислорода. Той се издиша отъ животнитѣ, образува се и при горението на дървата, на свѣщта, лампата; отдѣля се въ видъ на мѣхури при кипението на виното и при гниенето на органични вещества. **Вжглород-**